

**ANALÝZA MEDIÁLNÍ REPREZENTACE TÉMATU „REORGANIZACE
POLICIE“ V ČESKÉM DENNÍM TISKU**

PhDr. Tomáš Trampota, PhD.

Leden 2017

Praha

METODIKA:

Analýza vychází z komparace 4 českých deníků s celostátní působností; Mladé fronty Dnes, Práva, Hospodářských novin a Lidových novin. Jako analytické nástroje byly využity: 1) **analýza titulků zaměřená na sémantickou a lexikální rovinu z hlediska příznakovosti a neutrality**, b) **analýza přítomnosti hodnotících soudů**, které nebyly spojeny s citovanými zdroji, c) **analýza zastoupení názorů obou stran** (zastánci versus kritici reformy policie).

Vzorek analýzy byl časově ohraničen obdobím **2. června až 12. července 2016**. Celkem bylo analyzováno **95 článků ve čtyřech denících** a jejich internetových portálech. Z analyzovaných titulů se tématem nejvíce zabýval deník Lidové noviny a lidovky.cz.

Tab. 1 Počty analyzovaných příspěvků.

Titul	Počet příspěvků
Mladá fronta Dnes + idnes.cz	21
Právo + inovinky.cz	20
Lidové noviny + lidovky.cz	42
Hospodářské noviny	12

HLAVNÍ ZÁVĚRY:

- Denní tisk zaujal vůči reorganizaci policie spíše **negativní postoj, nejpatrnější u Lidových novin** a jejich internetového portálu lidovky.cz. a u Mladé fronty Dnes. Vyváženější a deskriptivnější prezentaci tématu prezentovaly Právo a Hospodářské noviny.
- Již od počátku je téma reorganizace intenzivně **rámčováno jako „pokus zbavit se Šlachty“**. Tento rámec přetrvává během celého analyzovaného vzorku.
- Velká část článků Lidových novin a Mladé fronty Dnes je otevřena perspektivou odpůrců reorganizace, jejich pohled se tak stává primárním interpretačním rámcem situace.
- Lidové noviny a Mladá fronta Dnes mají tendenci **častěji** poskytovat **prostor názorům odpůrců reorganizace** (Pelikán, Šlachta, Babiš). Odlišná editační strategie se projevuje u Práva, které poskytlo prostor vysvětlit reorganizaci policie Chovancovi a Vildovi.
- Nejvyšší míru **jazykové negativity v titulcích vykazuje** poměrně vzhledem k počtu příspěvků **deník Lidové noviny, dále Mladá fronta**, výrazně méně negativní byly titulky deníku Právo a nejméně titulky Hospodářských novin.
- **Tonalita titulků se** mezi jednotlivými deníky **liši poměrně značně**.
- Opakovaně se vyskytující jev napříč všemi deníky je, že **z titulku není mnohdy poznat, zda jde o citaci zdroje, či subjektivní shrnutí autora článku**.
- Pro stylizaci událostí kolem R. Šlachty **se opakuje příznakové užití metafory boje, války, bitvy**.

PODROBNÉ VÝSLEDKY ANALÝZY

1. Sémantická a lexikální analýza titulků z hlediska příznakovosti

Analýza titulků se zaměřuje na **jazykové ztvárnění titulků** především se zaměřením na neutrální, resp. pozitivní či negativní vyznění titulku. U jednotlivých typů komunikačních strategií vždy uvádíme konkrétní příklady. Titulky článků jsou jednou z hlavních součástí rámcování tématu a mají silný potenciál usměrňovat celkovou interpretaci a vnímání tématu čtenáři (Gandy, Reese, 2006).

V případě volby a výběru jazykových prostředků a celkové stylizace titulku je příznakový už sám výběr tónu titulku, výpovědní perspektivy, a naopak nevyběr, neuvedení perspektivy odlišné (např. uvedení tématu z pohledu jedné konkrétní zainteresované strany; např. *Vrchní žalobce Ištvan: Jsem šokovaný*). Také je pochopitelně velmi důležité, jak titulek koresponduje s obsahem článku, zda je shrnující a obsahově odpovídající a zda ho dobře charakterizuje (není součástí této analýzy), zda vytrhuje z kontextu jedno tvrzení, či je naopak šokující, jazykově aktualizovaný či bulvární (*Jde do Tuhého*) nebo zda je statický či dynamický. Analyzované titulky nabývají velmi různých podob, obsahují např. přímou citaci, otázku, metaforu i subjektivní názor autora/redaktora. Velmi důležité je, zda obsahuje výrazy příznakové, kladně či záporně citově zbarvené či jakoukoliv formu modalizace, tj. posunu od čistě neutrálního vyjádření (které není z přirozeného jazyky nikdy možné zcela vyloučit; média by však o to měla alespoň usilovat). Formulace titulku je pochopitelně ovlivněna i snahou o co nejpravděpodobnější zaujetí čtenáře. Příkladem shrnujícího titulku kombinovaného s otázkou je např. *Odstranění Šlachty? Politici nechtějí mluvit*. S metaforou pracují např. titulky *Policejní zemětřesení proti Šlachtovi*, *Policejní šachy zhatí boj s korupcí*.

1.1. Mladá fronta Dnes

Z 21 titulků je 16 negativně vychýleno. Jsou **přítomny negativně zbarvené výrazy** *spor, boj, předvolební klacek, hrozit, zraněná policie*. 5 titulků je neutrálních, ovšem pouze ve významu absence negativity, jinak obsahují, a to ve vysoké míře, příznakové jazykové prostředky, výzvy, nespisovné výrazy či výrazné a neobvyklé metafory.

- **Shrnutí zprávy, zmínění jisté míry rizika:** *Rodí se plán na sloučení policejních útvarů, Šlachta může přijít o místo*
- **Záměrně zvolená citace vyhroceného stanoviska mluvčího:**
Bradáčová: Slučovat elitní útvary je nepřijatelné; O změnách nám nic neřekli, tvrdí policisté z ÚOOZ. Stojí za Šlachtou (není tak silné vyjádření); *Opozice jsem já* (není patrné, že jde o zprostředkování řeči A. Babiše; aluze na výrok „stát jsem já“)

- **Výběr lexika, slovní zásoby, volba podstatných jmen, sloves či větné perspektivy s negativním tónem**, kombinací více těchto prostředků násobí negativní účinek titulku:

Policie rozpustí ÚOOZ. Ministr zvažuje odchod – rozpustit něco, odchod; bylo by možné vyjádřit neutrálněji, např. *reformuje*.

Šlachta hraje o vše. Hrozí odchodem – negativní hrozit odchodem.

Je Chovanec mafián? Jančura bojuje za Šlachtu – (výrazná) otázka; mafián, bojovat – není přímo negativní, ale opět přeneseně spojení s bojem, válkou, násilím.

- **Subjektivní posouzení situace ze strany autora článku** (manifestuje se zvoleným pojmenováním): *Koaliční válka o policii: Nechte Šlachtu zatýkat*, silné přenesené pojmenování *válka*; opět ne zcela patřičné explicitní oslovení zdánlivě formálně čtenářů, ale logicky spíše jiných zúčastněných subjektů; bez kontextu nicneřikající a opět s fiktivním oslovením „*Nechte Šlachtu zatýkat*“ (titulek by se dal zařadit i do kategorie negativního shrnutí zprávy).

Kdo si tu dělá z policie předvolební klacek? Všichni, bohužel, Policie v ohrožení – ohrožení má negativní význam; Povalit vládu kvůli sporu o Šlachtu nemusí být tak jednoduché – povalit, nemusí taktéž.

- **Shrnutí obsahu zprávy negativním typem formulace:**

Zraněná policie se odmlčí; metaforické, subjektivní přídavné jméno *zraněná*; *odmlčí se*; *Žalobci nesmí policii diktovat, ANO spor změnilo v boj o Šlachtu – negativní prostředky: nesmí, diktovat, spor, boj; Plán kmotrů, jak odstranit Šlachtu – negativní výrazy kmotři, odstranit; Šlachtův muž vrací úder Chovancovi.*

- **Negativní následky jsou vyjádřeny nepřímo, implicitně:** *Útvar odposlechů je příkladem, kam vede reorganizace.*

Některé titulky působí nepatřičně vzhledem k žádoucímu funkčnímu stylu novin, tj. k psanému veřejnému oficiálnímu projevu; působí bulvárním dojmem nepatřícím do seriózního média:

Vyber si svého policajta – tykání, výraz policajt, formulace titulku jako výzvy čtenáři. Zde lze negativně hodnotit nikoliv jazykové prostředky, ale celou stylizaci.

Z hlediska negativity vyznění nezávadné, přesto velmi subjektivní: *Ministrův orloj: přišlo víc apoštolů, než bylo židlí; Velká hra Milana Chovance; Proč Chovanec s reorganizací tak moc spěchal* (aluze na titul pohádky).

Za neutrálně formulované můžeme považovat např. tyto titulky:

Vlivný expolicista Gáborík. Kdo je muž, na kterého ukázal Šlachta (až na subjektivní adjektivum *vlivný*).

1. 2. Lidové noviny

Z celkem 42 analyzovaných titulků obsahuje 37 alespoň jeden negativní jazykový prostředek, 4 jsou neutrálně formulované a 1 s pozitivní konotací. Při rozboru jednotlivých titulků jsme našli několik charakteristických vyjadřovacích prostředků (v jednotlivých případech se prolínají, nelze je zcela oddělit, snažíme se uvádět je v kategorii, která je pro vyjádření dominantní):

➤ Záměrně zvolená citace vyhoceného stanoviska mluvčího:

Vrchní žalobce Ištvan: Jsem šokovaný; Šlachtu chce sundat mafie, myslí si podnikatel Jančura – navíc kombinace s nespisovným slovesem; tento typ titulku může u čtenářů vyvolávat efekt jistoty, tzn. mohou ho chápat jako pravdivý, aniž by vnímali zdroj.

Překotná rychlost, nepřipravenost, absence analýzy, píše vedení ÚOOZ Chovancovi.

Formulačně problematická je zejména evokace perspektivy vybraného druhého mluvčího, kterému se takto dává prostor:

Šlachta: O tom, že mě chtěli odstavit, náš útvar ví. Díky prověřování stále živé kauzy; Vrátil bych se, pokud zruší slučování; Koaliční rozbuška. Ministr Chovanec policii totálně zpolitizoval, míní Ondráčka, Benešová: Jsme svědky jevu, kdy advokáti megazločinců brání policejní reformu; Zeman k vládní krizi: Zklidněte; Šlachto, mlč, rozhodli poslanci (navíc bulvárně familiární); Zastavte ten policejní chaos (není jasné, zda se jedná o něčí citaci, či jde o výrok redaktora); Smějí se vám do obličeje a jste bezmocný; Zeman: Obsah reformy stále neznám. Ručí za ni Chovanec s Tuhým; Věřím více žalobcům než vedení policie (méně silné vyjádření); Vláda a koalice? Odlišné světy.

Přímá citace mluvčího: *Končím u policie, Politizace policie je nehoráznost; Vyšetřování nesmí vyjít naprázdno.*

➤ Shrnutí obsahu zprávy negativním typem formulace:

Odstranění Šlachty? Politici nechtějí mluvit (kombinace s otázkou) – odstranění někoho z funkce má spíše negativní konotace; nechtějí – sloveso se zápor.

Zkrat systému (patří stejně tak mezi subjektivně formulované titulky)

V ČSSD bublá vzdor vůči policejní reformě – zejména výrazy vzdor + bublat (konotuje nebezpečí);

Špatná zpráva pro demokracii – adjektivum špatný.

➤ Výběr lexika, slovní zásoby, volba podstatných jmen, sloves či větné perspektivy s negativním tónem, kombinací více těchto prostředků násobí negativní účinek titulku:

Policejní zemětřesení proti Šlachtovi – zemětřesení, byť užito přeneseně, má negativní charakter

Šéřžalobce Zeman varuje Sobotku – příznakové je, že autor zvolil sloveso s negativním významem varovat; navíc titulek vyznívá jako „vzkaz“, nepřímá řeč zprostředkovaná autorem článku.

Smysluplná hysterie – *hysterie* je opět substantivum s negativní konotací, navíc *smysluplná* je opět subjektivní adjektivum přiřazené redaktorem. Nic nevyovídá o tématu článku, může být použito stejně tak o módě, ekologii jako o situaci u policie; formulace významově prázdná

Zločinci a šedé struktury mají strach – evidentně nenáhodná a příznaková koncentrace negativity; podstatná jména *zločinci a šedé struktury* + výraz *mít strach*.

Boj o elitní detektivy štěpí vládu: metaforicky užitě substantivum *boj* kombinované se slovesem *štěpit* je silnější než kupř. výraz *neshoda, spor* apod.

➤ **Subjektivní negativní posouzení situace ze strany autora článku** (manifestuje se zvoleným pojmenováním):

Policejní šachy zhatí boj s korupcí – *policejní šachy* není neutrální vyjádření, spíše negativní, navíc opět doprovázeno slovesem *zhatí* konotujícím negativním hodnocením.

Nervózní policejní prezident požadoval svolání bezpečnostní rady státu. Na dotazy neodpověděl. Titulek zařazujeme do této kategorie zejména kvůli přisouzení subjektivního adjektiva *nervózní*, s nímž kombinuje opět i zápornku *ne* u slovesa. Druhá věta pozměňuje vyznění celého sdělení.

Justiční normalizace v režii kmotrů. Vládní krize souvisí i s kauzou Nagygate – opět lze zařadit do více kategorií: užití pojmu *normalizace* je dost silné, zasahuje už do diskurzivní sféry totality, ideologie, politizace jazyka, stejně jako výraz *kmotři*. Druhá část titulku by mohla být považována za neutrální, pokud bychom mohli ověřit její pravdivost.

Spor o důvěru voličů. Překotným rozbitím ÚOOZ sociální demokraté riskují volební porážku – problematické výrazy: *spor, překotné rozbití, riskovat, porážka; překotné rozbití* se jeví až jako svévolný řečový příznak přisouzený redaktorem.

Strůjce kontroverzní reformy policie Laube: z StB na generála policie – kontroverzní; jinak titulek jako přiřaditelný ke kategorii negativní zkratky.

V policejní reformě zbývá příliš otazníků – shrnutí je opět negativní

➤ **Závěrečná změna výpovědní perspektivy**: *I Slováci mají superútvar. Nepovedl se.* Bez dodatku *nepovedl se* bychom mohli titulek považovat za neutrální a informativní. Takto se výpověď posunuje směrem k ironii, „shození“ řečeného, v každém případě opět k výpovědně negativnímu pólu, možná i podvědomé presupozici, že se nepovedl, stejně jako ten český.

➤ **Přílišná zkratka**: *Laube: z StB na generála policie.*

Některé titulky působí nepatřičně vzhledem k žádoucímu funkčnímu stylu novin, tj. k psanému veřejnému oficiálnímu projevu; působí bulvárním dojmem nepatřícím do seriózního média:

Jak „vyřešit“ Šlachtu, Jde do Tuhého. U nich lze negativně hodnotit nikoliv jazykové prostředky, ale celou stylizaci.

➤ Za neutrálně formulované můžeme považovat např. tyto titulky:

Spojení útvarů. Žalobci hledají motiv, Koalici chtěli opustit Babiš a Pelikán; Inspekce prověří, zda Babiš neměl interní informace Šlachtovy protimafiánské policie; Zastavte ten policejní chaos
Zcela opačnou tonalitu má např. titulek: *Proč je Šlachtův útvar důležitý? Rozplétá citlivé kauzy a žalobci mu věří*. Neobsahuje žádné negativně laděné výrazy, implikuje pravdivost výroku (neobsahuje odkaz na zdroj, věc předkládá jako pravdivou).

Nemůžeme se vyjadřovat k obsahové pravdivosti a opodstatněnosti využití těch kterých jazykových prostředků (pokud skutečně někde panuje spor, těžko se negativně zabarvenému slovu při popisu negativní skutečnosti vyhnout; podobně pokud někdo někam nepřišel). Ovšem **v analyzovaném vzorku se vyskytuje zcela nenahodile a pravidelně vysoké množství negativně zabarvených pojmenování**, ať už podstatných jmen (*rozbuška, zemětřesení, šedé struktury, zločinci, boj, policejní šachy, hysterie, odstranění, krize*), adjektiv (často subjektivně laděných subjektivně a volených; *nervózní, špatná zpráva, megazločiny, spor, kontroverzní reforma, policejní chaos*), sloves (*sundat!*, *byť v citaci, varovat, mít strach, zpolitizovat*). Stylizace titulků podporuje mj. tezi o sklonu zpráv preferovat negativní hodnoty. Bez ohledu na mimojazykovou realitu jsou titulky formulovány z většiny z negativního úhlu pohledu.

1. 3. Právo

V případě deníku Právo lze z 19 titulků 7 považovat za negativně formulované, zbytek je neutrální, povahy informační, prostě shrnující. Silnější negativně laděná vyjádření obsahují slova *puč*, *tuplovaný zrádce*, *vztyčený prostředníček* (v citaci), *odstranit Tuhého*, *rozkládá policii*.

➤ **Záměrně zvolená citací vyhoceného stanoviska mluvčího:**

Bitva, která není pro ČSSD výhodná – negativní výrazy: *bitva*, *není výhodná*; není zřejmé, že jde o citaci; *Babiš s Pelikánem: Žádný dokument o reorganizaci policie neexistuje* (hraniční na ose neutrální-negativní; zdůrazňuje vymezování se); *Tuplovaný zrádce, vztyčený prostředníček, komentuje ANO Chovancův krok; Šlachta: Odcházím rozčarovaný a naštvaný, ale se vztyčenou hlavou; Cílem je odstranit Tuhého a pak mne.*

➤ **Zdůraznění negativních efektů:** *Šlachta má při sloučení útvarů přijít o místo*; obsahuje i modální sloveso vyjadřující nejistotu budoucího děje.

➤ **Shrnutí obsahu zprávy negativním typem formulace:**

Reorganizace policie rozkládá koalici, ANO chce dohadovací řízení (zároveň i subjektivní pohled).

➤ **Subjektivní negativní posouzení situace ze strany autora článku** (manifestuje se zvoleným pojmenováním):

To tu ještě nebylo: Šlachta spustil puč proti vedení policie. Vyjádření *To tu ještě nebylo* spadá spíše do formulační sféry bulvární; v tomto kontextu silné metaforicky užitě podstatné jméno *puč*.

V tematickém kontextu irelevantní titulek: *Úklid*.

Za neutrálně nebo pozitivně formulované můžeme naproti tomu považovat tyto titulky:

Boj o novou kriminálku: vedení policie má odhalit plány na slučování útvarů (až na frekventovné příznakové podstatné jméno *boj*); *Je to politické gesto, komentoval Chovanec Šlachtovo rozhodnutí odejít, Zatím mi uniká smysl toho všeho, nepochopil jsem to* (na hraně); *Reorganizace je nutná a o Šlachtu jde především; Šlachtu nikdo odstranit nechtěl, nabídl jsem mu místo šéfa; Válková: Chování ANO je na mě moc dramatické* (spíše neutrální; byť je do citace vybráno adjektivum *dramatické*); *Já tomu projektu a sloučení věřím; ANO: Dostali jsme jen nástin policejní reformy, debata nekončí; Žalobci, policisté, politici. Vyšetřovací komise má seznam, koho chce vyslechnout; Odchod jednoho šéfa útvar nepoloží.*

1. 4. Hospodářské noviny

Z 12 titulků jsou 4 negativně formulované, zbytek je neutrální, dva z nich jsou sporné z hlediska subjektivnosti formulace.

- **Shrnutí obsahu zprávy negativním typem formulace:** *Válka o policii bez kladných hrdinů* – opět motiv boje: *válka; bez kladných hrdinů*.
- **Subjektivní negativní posouzení situace ze strany autora článku** (manifestuje se zvoleným pojmenováním): *Konec Šlachty, PR katastrofa pro ČSSD* (*konec; katastrofa* je silné vyjádření), *Šlachtovo heslo: Nevěř nikomu* (stylizované vyjádření).
- **Záměrně zvolená citací vyhoceného stanoviska mluvčího:** *Korupční kauzy poběží dál, tvrdí Chovanec. Tajnou analýzu schovává; Chtějí jen poslušné* (citace R. Šlachty) – žádná explicitně negativní slova, ovšem celkový význam ano.

Některé titulky působí nepatřičně vzhledem k žádoucímu funkčnímu stylu novin, tj. k psanému veřejnému oficiálnímu projevu; výběr jazykových prostředků je příliš expresivní: *Šlachta není magor*. Z hlediska negativity vyjádření nezávazné, přesto subjektivní: *ÚTVAR PRO ODHALOVÁNÍ STAVU ZEMĚ*.

Za neutrálně nebo pozitivně formulované můžeme naproti tomu považovat např. tyto titulky: *Nový úřad proti mafii vyšetří vraždy i korupci, vzniká ale rychle a tajně; Rodí se Kubiceho zpráva č.2; Šlachta chce veřejně promluvit; Šlachta není Kubice* (informačně nejasné), *Šlachta volí Babiše; Vedení policie vyzvíдалo, koho vyšetřujeme*.

2. Přítomnost hodnotících soudů

2. 1. Mladá fronta Dnes

MfDnes vykazuje méně explicitně hodnotících soudů a výrazů uvnitř textů. Hodnotící soudy se objevují více v souvislosti s hodnocením celé situace kolem restrukturalizace a méně často jsou příklonem k jedné nebo druhé straně sporu: „*Jeden útvar plný elitních detektivů je chromý, druhý se vyžívá v efektivních akcích, jejichž výsledky jsou mnohdy sporné.*“ (10. 6.) **Typická je právě přítomnost hodnocení celé situace:** „*Spor o policejní reorganizaci je od začátku nešťastný. Ministr vnitra a policejní prezident podloudně připravili uspěchanou reformu, kterou nekonzultovali s nikým, koho se trestní řízení týká. A hnutí ANO celou věc zpolitizovalo tím, že spor změnilo v bitvu o plukovníka Šlachtu.*“ (11.6.) Případně: „*Jistý je naopak v tuto chvíli jiný efekt: totálně rozložená policie.*“ (11.6.)

Hodnotících výrazů spojených s jednotlivými aktéry kauzy nebo stranami sporu se vyskytuje relativně málo.

2. 2. Právo

Právo výrazně více než ostatní tituly nechává promlouvat k tématu mimomediální zdroje informací, zpravidla formou přímé citace. Hodnotící soudy se vyskytují zejména v souvislosti s hodnocením celé situace kolem kauzy – zejména s poukazem na rychlost a neočekávanost reformy. Deník používá, obdobně jako ostatní deníky, pejorativně vyznívající přezdívky pro policejní útvar - *protimafiánská jednotka*, případně *lovci mafiánů*. Jako u jediného z deníků se objevuje **negativní zarámování Šlachty** poukazující na jeho neřiditelnost – *neřízená střela* (11.6.)

2. 3. Lidové noviny

Hodnotící soudy a adjektiva, která nejsou součástí vyjádření citovaného zdroje či aktéra **se nejčastěji objevují v textech Lidových novin**. Děje se tak někdy při popisu situace kolem reorganizace obecně: „*Nezvykle ostře se k tomuto kroku postavily špičky státního zastupitelství...*“ (4.6.). Jindy při hodnocení argumentu nebo rozhodnutí: „*Jako nesmyslná se jeví myšlenka, že by se v novém úřadě mohli detektivové z ÚOKFK učit od lidí z ÚOOZ.*“ (4. 6.) Někdy se tak děje při hodnocení situace vztahenému k nekonkretizovaným zdrojům: „*Možnost vytvořit v takto velikém počtu policistů jednotnou „firemní kulturu“ je podle znalců policejního prostředí zcela iluzorní.*“ (4.6.)

V několika případech je takto hodnocena přímo myšlenka sloučení dvou útvarů, kterých se reorganizace týká: „*Kdyby se nyní ÚOKFK a ÚOOZ spojily v jeden celek, nastala by bizarní situace.*“ (4.6.)

Některé hodnotící soudy jsou velmi razantní a vyvolávají konotace něčeho nekalého, co má zákulisní důvody: „*A vůbec nejpodezřelejší je, že o podstatné proměně policejních útvarů a vytvoření české obdoby americké FBI dosud v odborné komunitě nepadlo z úst policejních šéfů jediné slovo.*“ (8.6.)

V několika případech se objevují hodnotící adjektiva ve vztahu k aktérům kauzy: : „*Policejní prezident Tomáš Tuhý působil během včerejší tiskové konference nejistě.*“ (9.6.)

Vyznění zpravodajských článků s komentáři vykazuje vysokou míru synchronizace a je konzistentně negativní. Hodnotící kritika sahá až k neobvykle hyperbolické metaforice: „*Policejní reorganizace nemůže být fraškou. Postrádá kulisy. A nejen to. Autoři policejních změn se neobtěžovali ani s dramaturgií.*“

2.4. Hospodářské noviny

Narativ Hospodářských novin k tématu je výrazně **deskriptivnější**. Hodnotící soudy se objevují zejména v komentářích k tématu. Zpravidla se vyjadřují k celé situaci kolem policie, případně ke vztahu policie a politiky. Hodnotící adjektiva a lexikální označení související s jednotlivými aktéry sporu se téměř nevyskytují. Např.: „*Součástí definice standardní demokratické země je nezávislost policie na politice a Česko ukazuje, že se do téhle definice ne a ne vejít. Jako bychom pořád uhýbali kamsi směrem na Ural.*“ (9.6.) Kritický odstup od obou stran sporu je manifestován někdy metaforikou: „*Stojí proti sobě dvě pohádky.*“ (9.6.)

Objevuje se **kritika rychlosti a utajenosti** reformy: „*Jenže způsob, jímž policie takhle důležitou změnu připravila a oznámila, není obvyklý. Předně: do minulého týdne se o záměru vůbec nevědělo.*“ (9.6.)

Na rozdíl od Mladé fronty Dnes a Lidových novin se ovšem objevuje také výraznější kritika Andreje Babiše a jeho zapojení do sporu: „*Samo o sobě by nás to mělo varovat: pokud se mediátorem sporů o protimafiánské útvary stává člověk, jehož okolí bylo v minulosti na prvoligové mafiány napojeno, a který navíc považuje nátlak na policii za běžnou součást politické práce, nemáme moc důvodů k optimismu.*“ (13.6.) Hospodářské noviny si zachovávaly citelný odstup od stranění a hodnotící soudy kritizují spíše celou situaci.

3. Presentace názorů a mluvčích

3. 1. Mladá fronta Dnes

Mladá fronta Dnes a její webový portál idnes.cz nechávají od počátku zaznívat více názorů proti reformě policie. Lze detekovat větší příklon k vyjádření kritiků reorganizace. Např. 15. 6. idnes.cz v článku *O změnách nám nic neřekli, tvrdí policisté z ÚOOZ. Stojí za Šlachtou* (je založen výrazně na vyjádření Šlachty). V celém článku absentuje vyjádření protistrany, omezuje se na dvě kusé věty: „*Ministr vnitra avizoval, že začátek změn posune na srpen. Původně měla reforma platit již od 1. července.*“ a „*Chovanec se k jednání nevyjádřil, na středeční odpoledne svolal mimořádný tiskový brífink.*“

Informace a kroky strany podporující reformu policie bývají často ironizovány až zesměšňovány. V rubrice Zapisník (16. 6.) článek s názvem *Ministrův orloj: přišlo víc apoštolů, než bylo židli začíná:* „*Bylo jich přesně dvanáct – jako apoštolů, které Kristus povolal, aby hlásali evangelium.*“ A pokračuje: „*...každý jinými slovy říkal, že reorganizace policie je jen „organizační změna“, do které politici vůbec nemají co mluvit. Jako představení, jimž chtěl Chovanec ukázat, že se žádná vládní krize nekoná, reforma je dlouho připravovaná a vlastně o nic nejde, to působilo efektně.*“

Mladá fronta Dnes věnuje také relativně dost prostoru aktivitě majitele Region Jetu Jančury, který se aktivně staví proti reorganizaci policie. Článek z 18.6. *Je Chovanec mafián? Jančura bojuje za Šlachtu* je vystavěn výhradně na názorech a tvrzeních Jančury. Názor protistrany je zastoupen bezobsažným tvrzením: „*Názor premiéra i ministra vnitra na Jančurovu kampaň není dosud znám. Podle ČTK se k tomu Chovanec vyjádří o víkendu.*“ Některé články a komentáře vykazují vyšší míru objektivizace – například komentář Koreckého 10.6. *Kdo si tu dělá z policie předvolební klacek? Všichni, bohužel.* Celkově je Mladá fronta Dnes otevřenější názorům odpůrců reformy policie. Ačkoliv ne tak razantně, jako je tomu v případě Lidových novin.

3. 2. Právo

Také deník Právo má zejména v počátcích kauzy příklon zejména ke zdrojům kritizujícím reformu policie. Dává více prostoru Pelikánovi a Babišovi. Postupně během zkoumaného vzorku ale začíná poskytovat výrazný prostor také stoupencům reformy.

Celkově poskytuje Právo výrazně **více prostoru pro přímé citace i parafráze stoupenců a strůjců reorganizace policie než ostatní deníky.** Otiskuje obsáhlé rozhovory ministra Chovance a ředitele Vilda. Rozhovor je žánr, který je pro politického aktéra nejvýhodnější, neb mu umožňuje rozsáhleji vysvětlit svůj názor či postoj k tématu.

3. 3. Lidové noviny

Texty k analyzovanému tématu byly ve většině případů otevřeny perspektivou odpůrců reorganizace policie. Např.: „*To je předvídatelný následek silové likvidace protimafiánského útvaru.*“ (18.6.)

Silně tendenční (až propagandistické) je také otevření článku 15. 6. přirovnávající reformu policie k nástupu komunismu: „*Současná politicko-policejní krize vyvolává silnou asociaci s rokem 1948. Jak začal komunistický převrat? – Přece reorganizací tehdejší policie.*“ Článek dále uvádí: „*Tehdejší a nynější situace mají společné nejen to, že se politicky motivovaná reorganizace policie stala rozbuškou vládní krize. Spojuje je i jistá amorfnost a nedostatek verifikovatelných faktů.*“ Podobně 18.6. začíná první odstavec textu: „*To je předvídatelný následek silové likvidace protimafiánského útvaru.*“

Z hlediska struktury textů tyto nabízejí častěji názory a perspektivu odpůrců reformy a vykazují znatelné stranění této straně kauzy. Projevuje se to také opakujícím se zdůvodňováním reformy snahou omezit účinnost protikorupčního útvaru policie a zbavit se šlachty. Texty čtenářům často podsouvají pravé a skryté důvody reformy vedené právě negativními pohnutkami. Stoupenci reformy získávají jen minimální prostor k možnosti obhájit motivy reformy a jsou strukturálně znevýhodňováni.

3. 4. Hospodářské noviny

Hospodářské noviny se zkoumané tematice věnovaly převážně v komentářích, u kterých není zkoumání proporce výskytu vyjádření protistran zcela relevantní. Obecně si ale udržovaly silnější kritický odstup od obou stran kauzy. Proporčně nebylo zaznamenáno stranění intenzivnějším zpřístupněním názorů jedné ze stran kauzy. Titul výrazně nestránil žádné straně sporu, zastával obecně kritický přístup k oběma stranám kauzy a k celé situaci.

4. Závěr

Největší míra stranění byla zaznamenána u Lidových novin a Mladé fronty Dnes. Ta se projevovала jak jazykovou negativitou v titulcích, tak přítomností hodnotících soudů a odlišnou mírou zpřístupňování názorů protistran ve prospěch kritiků reformy. Výrazně odlišný byl způsob zpracování tématu deníky Právo a Hospodářské noviny. Ty nejenže využívaly ve spojitosti s tématem mnohem méně často negativní titulky, ale také poskytovaly rovnocennější prostor názorům obou stran (zejména Právo), případně zachovávaly kritický postoj k situaci jako celku a k oběma protistranám.

Tonalita titulků se mezi jednotlivými deníky liší poměrně značně. Je samozřejmě otázkou, zda jsou formulační odchylky redakčním záměrem, zda souvisejí s individuálním stylem autora, zda jsou

uvědomované atp. **Opakovaně se vyskytující jev napříč všemi deníky je např. to, že z titulku není mnohdy poznat, zda jde o citaci zdroje, či subjektivní shrnutí autora článku.** Podobě se pro stylizaci událostí kolem R. Šlachty opakuje příznakové užití metafory *boje, války, bitvy*.

5. Metodologické zdroje:

Gandy, O. H., Reese, S. D. (2006) Framing Public Life. LEA.

Sedláková, R. (2014) Výzkum médií. Nejužívanější metody a techniky. Grada.

Trampota, T., Vojtěchovská, M. (2010) Metody výzkumu médií. Portál.

Zpracoval: PhDr. Tomáš Trampota, PhD.

Autor přednáší *Media and Cultural Analyses* na **New York University in Prague**. Je členem kolegia generálního ředitele České televize. V letech 2011- 2014 byl ředitelem Institutu komunikačních studií a žurnalistiky Fakulty sociálních věd **Univerzity Karlovy**. Spoluzakládal a byl prvním předsedou CEE Network největší evropské asociace v oblasti vzdělávání a výzkumu v oblasti komunikace **European Communication Research and Education Association**. Je autorem knih *Zpravodajství* a *Metody výzkumu médií* a řady odborných článků a publikací.